

رابطه هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی کشور

عبدالمحمد طاهری¹، نجف طهماسبی پور²

¹ گروه مدیریت آموزشی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز (نویسنده مسئول) taheri_m@iaushiraz.ac.ir

² گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی رابطه هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی کشور در سال تحصیلی 93-94 بوده است. برای رسیدن به این هدف از روش تحقیق توصیفی-پیمایشی استفاده گردیده است. جامعه آماری این پژوهش دانش‌آموزان پسر المپیادی مقطع متوسطه سراسر ایران در سال تحصیلی 93-94 به تعداد 380 نفر بودند. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان به تعداد 181 نفر تعیین گردید. ابزارهای مورد مطالعه عبارتند از: مقیاس رگه‌های فراخلقی (TMMS) که این مقیاس یک ابزار خودگزارشی عینی بر مبنای الگوی رگه‌ی هوش هیجانی است که توسط سالووی و همکاران برای سنجش سه مؤلفه‌ی هوش هیجانی ساخته شده است؛ و پرسشنامه‌ی اضطراب یک (BAI): این پرسشنامه برای سنجش میزان اضطراب طراحی شده و شامل 21 عبارت است. روش تحلیل داده‌ها در این پژوهش ضریب همبستگی، تحلیل واریانس یک طرفه و رگرسیون بود. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان داد که: بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. بین مؤلفه توجه به احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. بین مؤلفه وضوح احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. بین مؤلفه اصلاح خلق (ترمیم احساسات) با علائم اضطرابی دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود ندارد.

اطلاعات مقاله

مقاله علمی - پژوهشی

دریافت: 31 مرداد 1396

پذیرش: 21 فروردین 1397

واژگان کلیدی:

هوش هیجانی

مؤلفه‌ها

علائم اضطرابی

دانش‌آموزان المپیادی

کشور

The relationship of emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among country olympiad students

Abdolmohammad Taheri¹, Najaf Tahmasbipour²

¹ Department of Educational Management, College of Economics and Management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz (Corresponding author) taheri_m@iaushiraz.ac.ir

² Department of Psychology, Faculty of Humanities, Shahid Rajaei Teacher Training University Tehran

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper

Received 22 August 2017

Accepted 10 April 2018

Keywords:

Emotional Intelligence

Components

Anxiety Symptoms

Olympiad Students

Country

ABSTRACT

The present study determines the relationship between emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among country Olympiad students in educational year 1393-94. The study used a descriptive- survey research design. The population included 380 Olympiad male students from middle schools in Iran in educational year 1393-94. 181 students were selected based on Morgan table. The instruments included: Scale (TMMS) which is an objective self-report questionnaire based on emotional intelligence model and made by Salovey et al to assess three components of emotional intelligence; and Beck Anxiety scale (BAI) with 21 items and made to assess anxiety level. The method of data analysis in this study was correlation coefficient, one - way variance analysis and regression. The findings showed that there is a significant relationship between emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among Olympiad Students. In addition there was no relationship between the component caring for the feelings and anxiety symptoms. The component feelings clarity also correlated significantly with anxiety symptoms. Finally, there was no significant correlation between the component feelings renewal and anxiety symptoms.

1. مقدمه

هوش هیجانی مجموعه‌ای از توانایی‌های اجتماعی و هیجانی انسان است که به شخص در حل مشکلات روزمره و تعامل با دیگران کمک می‌کند [1]. اگرچه بهره‌های هوشی عمومی نسبتاً ثابت است، اما هوش هیجانی می‌تواند ایجاد و آموزش داده شود و سازمان‌ها و شرکت می‌توانند هوش هیجان را بیازمایند و یاد بدهند [2]. هوش هیجانی به توانایی کنترل احساسات و عواطف خود و دیگران، تفکیک این احساسات و سمت و سو بخشیدن به رفتار و تفکر شخصی براساس این اطلاعات اطلاق می‌شود [3]. پژوهش‌های انجام شده در مورد هوش هیجانی نشان داده‌اند که هوش هیجانی عامل موثر و تعیین کننده‌ای در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در مدرسه و تحصیل، موفقیت در شغل و روابط بین فردی و به طور کلی در کارکرد سلامت می‌باشد [4]. هوش هیجانی با سلامت روانی همبستگی مثبت و با اختلالات روانی همبستگی منفی دارد. به علاوه پژوهش‌های مختلف نقص در تنظیم هیجان‌ات و هوش هیجانی را در برخی اختلالات از جمله اختلال شخصیت مرزی، اختلال شخصیت اسکیزوتایپال، اسکیزوفرنی، افسردگی و اختلالات اضطرابی نشان داده‌اند. در واقع، ارتباط بین هوش هیجانی که با مقیاس رگه‌های فراخلفی اندازه‌گیری می‌شود با متغیرهایی مانند افسردگی، اضطراب و سلامت روانی و جسمانی کلی در بزرگسالان مورد تأیید قرار گرفته است. افرادی که توجه بیشتری به هیجان‌ات خود دارند و افرادی که در وضوح هیجانی نمرات پایینتری می‌گیرند و افرادی که عنوان می‌کنند که نمی‌توانند حالات هیجانی خود را تنظیم کنند، در بسیاری از مقیاس‌های مرتبط با هوش هیجانی، سازگاری هیجانی ضعیفی را نشان می‌دهند برعکس، افرادی که وضوح هیجانی بیشتری را گزارش می‌کنند و توانایی بیشتری برای تنظیم هیجان‌های خود دارند، سطوح بالاتری از عزت نفس را که شاخص مهمی از سلامت روانی است، نشان می‌دهند [1].

در راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی، اختلال اضطراب فراگیر یکی از اختلال‌های اضطرابی است. ویژگی اصلی اختلال اضطراب فراگیر، اضطراب و نگرانی مداوم درباره‌ی تعدادی از رویدادها یا فعالیت‌ها است که بیشتر روزها برای مدت حداقل شش ماه روی می‌دهد (ملاک الف) و فرد، کنترل نگرانی را دشوار می‌یابد (ملاک ب) اضطراب و نگرانی همراه با حداقل سه نشانه‌ی اضافی از فهرستی شامل بیقراری، خستگی پذیری، اشکال در تمرکز، تحریک پذیری، تنش عضلانی و اشکال در خواب است (ملاک ج) این اضطراب قابل توجهی با یک اختلال

دیگر در محور یک نیست (ملاک د) و باعث می‌شود کارکردهای اجتماعی، شغلی و یا سایر زمینه‌های مهم کارکرد فرد دچار مشکل شود (ملاک ه). به علاوه این اختلال ناشی از اثرات فیزیولوژیکی مستقیم مواد یا یک بیماری جسمی نیست و فقط در جریان یک اختلال خلقی، یک اختلال روانپریشی و یا یک اختلال فراگیر رشد ظاهر نمی‌شود (ملاک و) میزان شیوع یک ساله‌ی این اختلال در یک نمونه‌ی اجتماعی، تقریباً 3 درصد و شیوع مادام‌العمر آن 5 درصد بود [5]. امروزه مدل‌های مختلفی برای اضطراب تعمیم یافته وجود دارد که از جمله‌ی این مدل‌ها میتوان از مدل اجتنابی نگران [6]، مدل عدم تحمل-بلا تکلیفی [7]، مدل فراشناخت [8]، مدل مبتنی بر پذیرش [6] و مدل بد تنظیمی هیجانی [9] نام برد. مروری بر ویراست چهار راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی نشان می‌دهد که بیش از 50 درصد بیماران محور یک و صد درصد بیماران محور دو در تنظیم هیجان‌های خود نقصهایی را تجربه می‌کنند [10]. مدل بدتنظیمی هیجانی را منین و همکاران برای افراد مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر ارایه کرده‌اند که بر اساس آن افراد دارای این اختلال، نقص در مهارت‌های هیجانی و بدتنظیمی در هیجان را تجربه می‌کنند.

این افراد در درک هیجان‌های خود مشکل دارند و به واکنش‌های هیجانی واکنش منفی نشان می‌دهند، در مدیریت و کنترل هیجان‌های خود مشکل دارند و هیجان‌های شدیدی را تجربه می‌کنند [9]. افرادی که اختلال اضطراب فراگیر دارند در مقایسه با افراد گروه شاهد هیجان‌های شدیدی را تجربه می‌کنند و در شناسایی، توصیف و یا تنظیم کردن واکنش‌های هیجانی منفی مهارت‌های کمی دارند. این افراد مشکلات بیشتری در پذیرش خلق منفی دارند و ممکن است در مقایسه با افراد بدون این اختلال هیجان‌های منفی بیشتری نشان دهند [9]. این الگو با الگوی پیشنهاد شده‌ی لینهان برای اختلال شخصیت مرزی که عنوان می‌کند افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی در تنظیم هیجان‌های خود نارسایی دارند، مشابه می‌باشد. از جمله شواهد مربوط به وجود اختلال در تنظیم هیجان‌ها در این افراد میتوان به استفاده از راهبردهای نظم دهنده‌ی هیجان‌مدار خاص مانند منع و ارزیابی مجدد، وجود سوگیری توجه و شواهد عصب روانشناختی مانند این مسئله که بیماران مبتلا به اختلال اضطرابی، تون واگ پایین‌تری دارند اشاره کرد. پژوهش‌های اندکی پیرامون هوش هیجانی و بدتنظیمی هیجانی در افراد مبتلا به اختلالات اضطرابی وجود دارد. آماستاتر در پژوهشی مروری به طور کلی به این نتیجه رسید که احتمال این که نارسایی در

2. روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی است و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها از نوع تحقیق توصیفی و از شاخه پیمایشی می‌باشد.

فرضیات تحقیق: بین هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با علایم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. بین مؤلفه توجه به احساسات با علایم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد.

بین مؤلفه وضوح احساسات با علایم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد.

بین مؤلفه اصلاح خلق با علایم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد.

جامعه آماری آزمودنی‌های این پژوهش، دانش‌آموزان پسر موفق المپیادی مقطع متوسطه سراسر ایران در سال تحصیلی 93-94 به تعداد 380 نفر بودند. که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان به تعداد 181 نفر تعیین گردید.

روش نمونه‌گیری در پژوهش حاضر، نمونه‌گیری تصادفی ساده از بین مجموعه دانش‌آموزان المپیادی مستقر در کلاس‌های دانشگاه شهید رجائی تهران در تابستان سال 1394 بود. سپس به دنبال انتخاب حجم نمونه ابزارهای مورد مطالعه به دانش‌آموزان ارائه گردید.

مقیاس رگه‌های فراخلقى (TMMS): این مقیاس یک ابزار خودگزارشی عینی بر مبنای الگوی رگه‌ی هوش هیجانی است که توسط سالووی و همکاران برای سنجش سه مؤلفه‌ی هوش هیجانی ساخته شده است [11]. این سه مؤلفه عبارتند از: توجه به احساسات (توجه)، توانایی برای تمیز احساسات و اصلاح خلق (اصلاح)، توانایی اصلاح خلقهای ناخوشایند و نگهداشت خلقهای خوشایند. این آزمون 48 ماده‌ای دربرگیرنده‌ی 21 ماده (عامل توجه)، 15 ماده (عامل وضوح) و 12 ماده (عامل اصلاح) می‌باشد و آزمودنی‌ها می‌بایست در یک طیف لیکرت از بسیار موافقم تا بسیار مخالفم به مواد این آزمون پاسخ دهند.

پرسشنامه‌ی اضطراب بک (BAI): این پرسشنامه برای سنجش میزان اضطراب طراحی شده و شامل 21 عبارت است. هر عبارت بازتاب یکی از علایم اضطراب است که معمولاً افرادی که از نظر بالینی مضطرب هستند، یا کسانی که در موقعیت اضطراب‌انگیز قرار می‌گیرند تجربه می‌کنند. در نمره گذاری هم فرد باید فهرست علایم را بخواند و شدت هر علامت را در ستون‌های (اصلاً)، (خفیف)، (متوسط) و (شدید) علامت بزند، این گزینه‌های

تنظیم هیجان نقشی کلیدی در سبب‌شناسی و ماندگاری این اختلال داشته باشد، زیاد است [11]. لذا مطالعات اندکی پیرامون هوش هیجانی و نشانه‌های اضطراب در نمونه‌های غیر بالینی وجود دارد. به هر ترتیب هدف کلی از انجام پژوهش حاضر تعیین میزان ارتباط هوش هیجانی و مؤلفه‌های آن با نشانه‌های اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی می‌باشد. که برای رسیدن بدین هدف اجباراً پژوهش‌های مرتبط تحقیق حاضر که بیانگر اهمیت و ضرورت موضوع می‌باشد به اختصار بیان می‌گردد.

- در تحقیقی با هدف «رشد دانش‌آموز با استفاده از هوش هیجانی» نتایج نشان داد که هوش هیجانی یک متغیر لازم برای پایین آوردن سطح اضطراب و ناامیدی و بالا بردن سطح اعتماد و شجاعت می‌شود [12].

- در تحقیقی دیگر با هدف «تشخیص بالینی» نتایج نشان داده شد که بد تنظیمی هیجان در افراد مبتلا به اضطراب تعمیم یافته در مقایسه با افراد غیر مضطرب آشکار می‌باشد [6].

- در تحقیقی دیگر با هدف «رابطه سلامت روانشناختی و هوش هیجانی با فرسودگی شغلی در پرستاران بیمارستان‌های دولتی تبریز» نتایج نشان داده شد که متغیرهای سلامت روانشناختی و هوش هیجانی نقش معنی‌داری در پیش‌بینی تغییرات فرسودگی شغلی پرستاران داشت، این دو متغیر 12 درصد از تغییرات فرسودگی شغلی را پیش‌بینی کرد. بین هوش هیجانی و سلامت روانی نیز همبستگی وجود داشت [13].

- در تحقیقی دیگر با هدف «تاثیر عناصر هوش هیجانی در اضطراب دکتراها و پرستارهای شاغل در بخش ICU» نتایج نشان داده شد که افراد بدبین نمره‌ی هوش هیجانی پایین‌تری به دست آوردند [14].

جمع بندی از نتایج تحقیقات فوق

- اجماع نظر بر اهمیت هوش هیجانی در راستای موفقیت فردی و تحصیلی

- تاکید بر انجام آزمون‌های روان‌شناختی بر روی دانش‌آموزان المپیادی با توجه به فقر موجود در این خصوص.

نکته قابل ذکر آن است که تا کنون تحقیقی مشخص پیرامون مسائل و نیازهای دانش‌آموزان المپیادی انجام نیافته است که از این حیث انجام این تحقیق جهت سازمان متولی حرکتی میمون خواهد بود.

فرض مسئله رد می شود. این بدان معناست که بین اضطراب و میزان هوش هیجانی رابطه‌ای وجود ندارد. ضریب همبستگی چندگانه

جدول 3. ضرایب همبستگی بین هوش هیجانی و مولفه‌های آن با اضطراب

Table 3. Correlation coefficients between emotional intelligence and its components with anxiety

Variable	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Anxiety	1				
Attention to emotions	-0.109	1			
Emotion clarity	-0.106	0.265**	1		
Restoration of emotions	0.044	0.121	0.566**	1	
Emotional intelligence	-0.053	0.657**	0.802**	0.764**	1

در جدول 3. ماتریس همبستگی بین متغیرهای مورد پژوهش ارائه شده است که نشان دهنده ضرایب همبستگی بین تمام متغیرها است. بر اساس این جدول علامت (***) نشان می‌دهد که بین متغیرها، در سطح معناداری کمتر از 0.01 رابطه معنادار وجود دارد، یعنی فرضیه تحقیق تایید شده است و بین متغیرهایی که هیچ علامتی ندارند رابطه معناداری مشهود نگردیده است.

واریانس یکطرفه

فرضیه: علایم اضطراب با میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان دوره متوسطه المپیادی کشور رابطه معناداری دارد. گروه بندی دانش‌آموزان المپیادی براساس آزمون اضطراب بک بصورت زیر در نظر گرفته شد.

جدول 4. گروه‌های اضطراب و فراوانی آن

The amount of anxiety	Acquired score in the test	Numbers
None or least	7-0	105
Mild	15-8	27
Average	25-16	25
Intense	63-26	24

برای پاسخ به این فرضیه از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد نتایج به شرح زیر است. با توجه به آزمون LEVEN و

چهارگانه به ترتیب امتیازهای صفر، 1 و 2 و 3 را به خود اختصاص می‌دهد.

برای سنجش اعتبار صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها مذکور از دیدگاه متخصصان، استادان دانشگاه و کارشناسان خبره استفاده شد. در این مرحله با انجام مصاحبه‌های مختلف و کسب دیدگاه افراد یاد شده، اصلاحات لازم به عمل آمده و به این ترتیب اطمینان حاصل گردید که پرسشنامه همان خصیصه مورد نظر پژوهشگر را خواهد سنجید.

برای بررسی پایایی پرسشنامه‌ها از ضریب الفای کرونباخ استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون در جدول مربوطه آمده است.

جدول 1. پایایی پرسشنامه هوش هیجانی

Table 1. Reliability of the Emotional Intelligence Questionnaire

Variable and dimensions	Cronbach's alpha coefficients
Attention to emotions	0.72
Emotion clarity	0.83
Reforming mood	0.85

ضمنا ضریب الفای کرونباخ کلی پرسشنامه هوش هیجانی 0.82 گزارش گردیده است. با توجه به اینکه ابعاد اضطراب در این پژوهش مورد بررسی نبوده است لهذا صرفا پایایی کلی پرسشنامه 0.89 گزارش می‌گردد.

3. یافته‌های تحقیق

فرضیه: هوش هیجانی با اضطراب دانش‌آموزان دوره متوسطه المپیادی کشور رابطه معناداری دارد. برای پاسخ به این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول 2. ضریب همبستگی بین اضطراب و میزان هوش هیجانی

Table 2. Correlation coefficient between anxiety and emotional intelligence rate

variable	N	Average	S.D	C.C	Sig. level
Anxiety	181	10.6078	12.691		
Emotional intelligence	181	94.6796	16.28	-0.0531	0.478

همانگونه که مشاهده می‌شود ضریب همبستگی بین اضطراب و میزان هوش هیجانی -0.0531 می‌باشد که این ضریب در سطح 0.478 معنا دار می‌باشد. که از 0.05 کوچکتر نمی‌باشد بنابراین

جدول 7. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و توجه به احساسات

Table 7. One-way variance analysis between anxiety and attention to emotions

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	221.37	4	73.79		
Within groups	9379.583	176	53.293	1.385	0.249
Total	9600.950	180			

همانطور که مشاهده می‌شود با توجه به F محاسبه شده که 1.385 می‌باشد و سطح معناداری آن 0.249 می‌باشد می‌توان گفت که تفاوت بین گروه‌های اضطراب بر میزان احساسات معنادار نیست. بنابراین گروه‌های اضطراب بر میزان توجه به احساسات موثر نمی‌باشد.

با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.561 فرض همگنی واریانس‌ها بین گروه‌های اضطراب و میزان ترمیم احساسات پذیرفته می‌شود.

جدول 8. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و ترمیم احساسات

Table 8. One-way variance analysis between anxiety and emotional restoration

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	99.184	4	33.061		
Within groups	8526.73	176	48.45	0.682	0.57
Total	8625.911	180			

همانطور که مشاهده می‌شود با توجه به F محاسبه شده که 0.682 می‌باشد و سطح معناداری آن 0.57 می‌باشد می‌توان گفت که تفاوت بین گروه‌های اضطراب بر میزان احساسات معنادار نیست. بنابراین گروه‌های اضطراب بر میزان ترمیم احساسات موثر نمی‌باشد.

در نمودار 1. میانگین هوش هیجانی دانش‌آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش‌آموزان المپیادی آورده شده است.

سطح معناداری که برابر با 0.132 فرض همگنی واریانس‌ها پذیرفته می‌شود.

جدول 5. تحلیل واریانس یک طرفه بین گروه‌های اضطراب و میزان هوش هیجانی

Table 5. One-way variance analysis between anxiety groups and emotional intelligence rate

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	1160.32710	3	386.776		
Within groups	46525.0873	177	262.854	1.4714	0.224
Total	47685.4144	180			

همانطور که مشاهده می‌شود با توجه به F محاسبه شده که 1.471 می‌باشد و سطح معناداری آن 0.224 می‌باشد می‌توان گفت که تفاوت اضطراب بر میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان معنادار نیست. بنابراین اضطراب بر میزان هوش هیجانی آنان موثر نمی‌باشد.

با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.064 فرض همگنی واریانس‌ها بین گروه‌های اضطراب و میزان وضوح احساسات پذیرفته می‌شود.

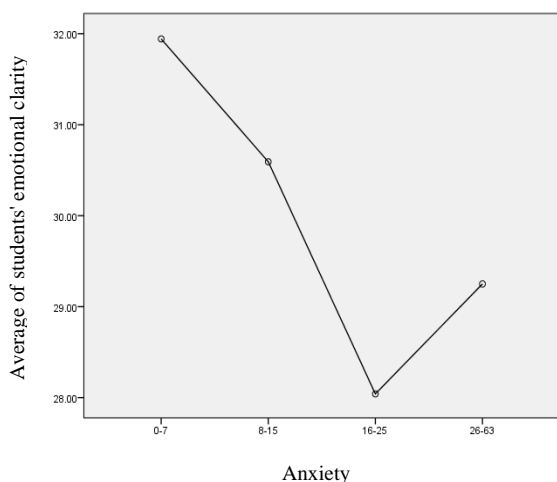
جدول 6. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و وضوح احساسات

Table 6. One-way variance analysis between anxiety and emotion clarity

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	377.894	4	125.97		
Within groups	6491.64	176	36.884	3.415	0.02
Total	6869.53	180			

همانطور که مشاهده می‌شود با توجه به F محاسبه شده که 3.415 می‌باشد و سطح معناداری آن 0.02 می‌باشد می‌توان گفت که تفاوت بین گروه‌های اضطراب بر میزان وضوح احساسات معنادار است. بنابراین گروه‌های اضطراب بر میزان وضوح احساسات موثر می‌باشد.

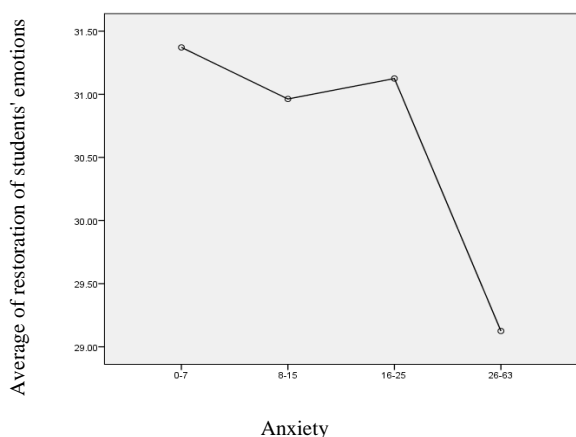
با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.944 فرض همگنی واریانس‌ها بین گروه‌های اضطراب و میزان توجه به احساسات پذیرفته می‌شود.

نمودار 3. میانگین وضوح احساسات دانش‌آموزان براساس گروه‌های اضطراب

Fig 3. Average of students' emotional clarity based on anxiety groups

در نمودار 4. میانگین ترمیم احساسات دانش‌آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش‌آموزان المپیدی آورده شده است.

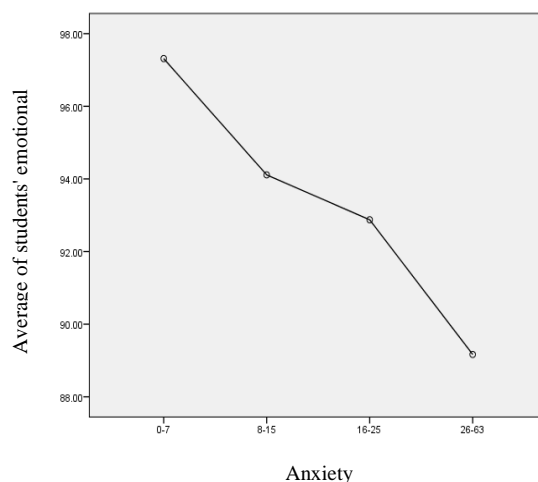
نمودار 4. میانگین ترمیم احساسات دانش‌آموزان براساس گروه‌های اضطراب

Fig 4. Average of restoration of students' emotions based on anxiety groups

رگرسیون خطی

جدول 9. رگرسیون بین اضطراب و میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان
Table 9. Regression between anxiety and students' emotional Intelligence rate

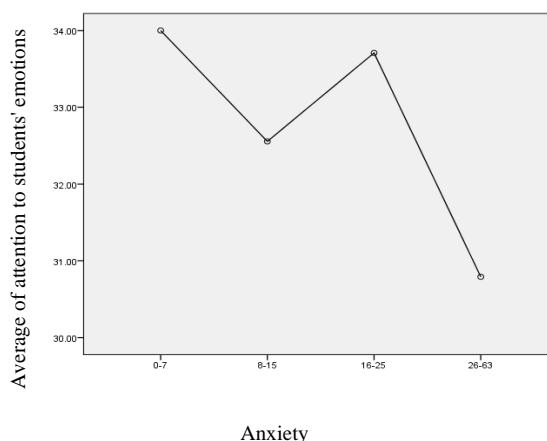
Model	R	R ²	Corrected R ²	Estimated standard error
1	0.0531	0.00282	-0.00276	16.29872

نمودار 1. میانگین هوش هیجانی دانش‌آموزان براساس گروه‌های اضطراب

Fig 1. Average of students' emotional intelligence based on anxiety groups

در نمودار 2. میانگین توجه به احساسات دانش‌آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش‌آموزان المپیدی آورده شده است.

نمودار 2. میانگین توجه به احساسات دانش‌آموزان براساس گروه‌های اضطراب

Fig 2. Average of attention to students' emotions based on anxiety groups

در نمودار 3. میانگین وضوح احساسات دانش‌آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش‌آموزان المپیدی آورده شده است.

جدول 10- آزمون معناداری رگرسیون

Table 10. Regression Significance Test

Model	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Regression	134.3846	1	134.3846		
1 Remaining	47551.0298	179	265.648211	0.505874	0.4779
Total	47685.4144	180			

استفاده از آزمون F نشان داد که سطح معناداری این ضریب 0.478 می‌باشد که این امر نشان دهنده عدم وجود رابطه‌ی معنادار بین علائم اضطراب و میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان می‌باشد.

4. نتیجه‌گیری و بحث

فرضیه 1: بین هوش هیجانی و مولفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به رد فرضیه چنین استنباط می‌گردد که هوش هیجانی می‌تواند علائم اضطرابی را کنترل نماید این بدان معناست که خصیصه هوش هیجانی سازگاری فرد با محیط اطراف می‌باشد لذا هر چقدر این سازگاری بیشتر، اضطراب کمتر و هوش هیجانی در جایگاه حقیقی خود به ایفای نقش واقعی خود می‌پردازد.

فرضیه 2: بین مولفه توجه به احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به عدم تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که توجه به احساسات به عنوان شاخص مهم هوش هیجانی در فرد تضمین کننده کنترل اضطراب در فرد نمی‌باشد.

فرضیه 3: بین مولفه وضوح احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که بروز احساسات به شکل آشکار می‌تواند اضطراب را کنترل نماید که این موضوع در شرایط واقعی و در زندگی روزمره عینیت دارد.

فرضیه 4: بین مولفه اصلاح خلق (ترمیم احساسات) با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به عدم تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که اصلاح خلق نقش چندانی در علائم اضطرابی ندارد.

در یک نتیجه‌گیری کلی هوش هیجانی و کاربرد آن در محیط‌های آموزشی به شکل فردی و سازمانی جزء پدیده‌های نوظهوری است که احاطه بر آن و مفاهیمی جنبه‌های مختلف آن برخلاف هوش عمومی موفقیت را ضمانت می‌کند. در حالی که در گذشته چنین تصور می‌شد که کسانی که از هوش ذاتی بالایی برخوردار هستند حتما در فعالیت‌های فردی، آموزشی و

اجتماعی نیز موفق می‌باشند. یافته‌های حاصل از مطالعات میدانی و همچنین مبانی نظری قوی که مطالعات میدانی بر آنها استوار می‌گردند مفروضه‌ی فوق را که همانا هوش ذاتی مؤید موفقیت افراد می‌باشد، به چالش کشیده است. از این رهگذر شناسایی هوش و میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان به ویژه دانش‌آموزان المپیادی که جزء سرمایه‌های بی‌بدیل نظام آموزشی می‌باشند به عنوان یک فعالیت مانا در عرصه‌ی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بوده و می‌تواند سرآغاز تحولات جدی به استناد یافته‌های پژوهشی منبعت از تحقیق حاضر که در قالب یک پروژه تحقیقاتی در دانشگاه هدف انجام یافته است، باشد. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر از آن حیث دارای اهمیت است که در محیط دانشگاه هدف و با نظارت اساتید صاحب نظر دانشگاه مذکور به انجام رسیده است، لہذا نتایج مورد نظر کاملا مستند بوده و این استنادات حاصل کار میدانی مشخص بوده است بنابراین می‌توان چنین پنداشت که صرف بیان مفروضات نظری و جاهت علمی ندارد.

همچنین پدیده اضطراب هر چند امر جدیدی نیست و انسان‌ها در همه اعصار و با هر فرهنگی آن را تجربه کرده اند و در جریان رشد، کودکان و نوجوانان طیف وسیعی از اضطراب‌ها را تجربه می‌کنند گاه این اضطراب‌ها از آنچنان شدتی برخوردار هستند که زندگی روزمره و تحصیلی آنان را دشوار می‌سازند. در بعد تحصیلی، دانش‌آموزی که انگیزه‌ای برای موفقیت در تحصیل و پیشرفت علمی در خود احساس نکند، موفقیت و عدم موفقیت را امری علی السویه تلقی کرده و علاقه‌ای به درس و مطالعه نشان نمی‌دهد، اما اگر از عدم موفقیت احساس اضطراب داشته باشد، سطح کارکرد و در نهایت موفقیت تحصیلی افزایش خواهد یافت. به عبارتی اضطراب نقش مهمی در سلامت، زندگی و موفقیت افراد ایفا می‌کند [15].

همچنین مطابق با تجزیه و تحلیل‌های انجام گرفته بین هوش هیجانی و اضطراب رابطه معنادار وجود دارد و این متغیر، اضطراب را به صورت منفی پیش‌بینی می‌کند. بدین معنا که دانش‌آموزانی که هوش هیجانی بالایی دارند به مراتب کمتر دچار

[5] *American Psychiatric Association Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed. Text Revision)*. (2000). Washington, DC: American Psychiatric Association

[6] Borkovec, T. D., & Roemer, L. (1995). Perceived functions of worry among generalized anxiety subjects: Distraction from more emotionally distressing topics? *Behaviour Therapy and Experimental Psychiatry*, 26, 25–30.

[7] Freeston, M. H., Rheaume, J., Letart, H., Dugas, M. J., & Ladouceur, R. (1994). Why do people worry? *Personality and Individual Differences*, 17, 791-802.

[8] Wells, A., & Papageorgiou, C. (1995), Worry and the incubation of intrusive images following stress. *Behavior Research and Therapy*, 33, 579–583.

[9] Fresco, D. M., Mennin, D. S., Heimberg, R. G., & Turk, C. L. (2003). Using the Penn state worry questionnaire to identify individuals with generalized anxiety disorder: A receiver operating characteristic analysis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 34, 283-291.

[10] Gross, J. J. (1994). Emotion regulation in adulthood: Timing is everything. *Current Directions in Psychological Science*, 10, 214–219.

[11] Amstadter, A. (2008). Emotion regulation and anxiety disorders. *Anxiety Disorders*, 22, 211- 221.

[12] Boussiakou, L.G, Boussiakou, A., & Kalkani, E. (2008). Student development using emotional intelligence. *Word Trans Technol Edu*, 79(1), 18- 23.

[13] Beyrami, M., Hashemi, T., Ghahramanzade, A., & Alaei, P. (2010). The relationship between psychological health and emotional intelligence and job burn-out among Tabriz public hospitals nurses. *Behavioral Sciences Research*, 9(2), 141-147. [in Persian]

[14] Norian, K. H., Gasparian, K., Sharif, F., Zoladl, M., Moghimi, M., & Hoseini, N. (2011). The effect of emotional intelligence components in the anxiety of doctors and nurses that working in ICU. *Journal of Knowledge*, 5, 472-479. [in Persian].

[15] Davis, Martha & et al, (1988)., *The relaxation & stress reduction workbook*. CA: Harbinger pu.

اضطراب می‌شوند. علاوه بر این، تبیینی که در این رابطه وجود دارد این است که هوش هیجانی با دو گستره مهم خلق و خو یعنی عاطفه مثبت (احساس لذت، اشتیاق و علاقه مند و ...) و عاطفه منفی (اضطراب، احساس خصومت و نارضایتی و...) نیز رابطه دارد. افراد با خلق منفی به علت ثبات تجربه هیجانی گرایش دارند که چنین حالاتی ممکن است درک واقعی آنچه را که احساس می‌شود با مشکل مواجه سازد، در حالیکه افراد با خلق مثبت، گرایش بیشتری به خوش بینی درباره توانایی‌هایشان دارند؛ و بنابراین، خود را از لحاظ توانمندی هیجانی، مثبت ارزیابی می‌کنند و افرادی که توانایی تشخیص، کنترل و استفاده از این توانش‌های هیجانی را دارند از حمایت اجتماعی، احساس رضایت مندی سلامت روانی بیشتری برخوردار خواهند شد. یافته‌های فوق که حاصل از مؤلفه‌ی اضطراب در ارتباط با هوش هیجانی می‌باشد در تحقیقات کمتری مشاهده گردیده است که از این حیث نیز تحقیق حاضر می‌تواند منشاء چالش‌های جدی در تحقیقات از این دست باشد.

مراجع

[1] Hoseini Fatemi, A., Pishghadam, R., & Navari, S. (2010). The impact and role of emotional intelligence in English classes and related structures. *Journal of Language and Translating Studies*, 1, 1-16. [in Persian].

[2] Nwokah, N.G., & Ahiauzu, A.I. (2009). Emotional Intelligence and Marketing effectiveness and Marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, 27, 867-881.

[3] Kiani, G. H., Mosavi, Ghafar Samar, R. (2011). Personality characteristics and gender in the lack of desire to communicate in a foreign language. *Journal of Language and Comparative Literatures*, 4, 123-144. [in Persian].

[4] Jong-Meyer, R. D., Beck, B., & Riede, K. (2009). Relationships between rumination, worry, intolerance of uncertainty and meta-cognitive beliefs. *Personality and Individual Differences*, 46, 547-551.

How to cite this paper:

Taheri, A., & Tahmasbi pour, N. (2018). The relationship of emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among country olympiad students. *Journal of Technology of Education*, 12(3), 221-228.

DOI: 10.22061/JTE.2018.2848.1729

URL: http://jte.sru.ac.ir/?_action=showPDF&article=777

